

Naročnina za kraljevino  
SHS

Mesečno 13 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:

Mesečno 30 D. Letno 360 D.

Oglesi: enostolpna m m vrsta  
enkrat 50 para, večkrat popus

## JUGOSLAVIJA

## Belgrajski listi o Bolgariji.

NOVA DOBA V ODNOSIH Z BOLGARIJO. — NAŠA VLADA BO  
PODPIRALA NJENO TEŽNJO PO IZHODU NA EGEJSKO MORJE. —  
STAMBOULJSKI PRI KRALJU.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Belgrajsko »Vreme« piše v svojem uvodnem članku glede prihoda bolgarskega ministrskega predsednika Stambolijskega v Beograd, da je to političen dogodek prvovrstne važnosti. Morebiti se bo s tem pričela nova doba v naših odnosih namram Bolgarji in ni izključeno, da bo do radi tega poseta nastali jasni dnevi na Balkanu, nad katerim se ravno v tem trenutku zbirajo črni oblaki »Vreme« omenja nadalje grozovitosti, ki so jih uprizorili Bolgari v zadnji vojni v Srbiji. Kljub temu odobrava »Vreme« korak naše vlade, da je omogočila ta sestanek. Naša država je velika moč na Balkanu. Nenuliska pogodba predvideva, da se Bolgarji da izhod na Egejsko morje. Z zmagom Kemala, ki je prevrgel severno pogodbo, ni izključeno, ni izključena taka rešitev, s katero bi bila Bolgarija manj zadovoljna. Radi tega išče Stambolijski naše pomoči. »Vreme« se odločno zavzema zato, da se Bolgarji v tem pogledu pomaga in da se ne zahteva nikakih protiuslug. Vendar pa izreka pričakovanje, da bo Stambolijski v vprašanja makedonskih organizacij ukrenil vse, da ne bomo več čuli odnevo bolgarskih streljav v Južni Srbiji, kakor tudi, da se odreče pretenzijam na jug. Na tej podlagi bi mogel Stambolijski doseči mnogo uspeha, naš narod pa bi z večjo naklonjenostjo podprl bolgarske zahteve, kakor pa samo s platonsko pomočjo, ki jo Stambolijski danes tako pokorno

zahteva. — Današnja »Politika« prinaša reminiscence enega svojih sotrudnikov iz leta 1919, v katerih se omenja, da je Stambolijski obljubil, da bo vsakega povzročitelja medvojnih zverstev v Srbiji aretirati in poslati v Beograd, kjer naj se sodi. Sedaj se je Stambolijski spomnil na to svojo obljubo in izjavil, da belgrajska vlada ni zahtevala teh krivcev, da pa vseeno sede v zaporu in da jih bodo sodili sofijski sodniki. — V splošnem pišejo belgrajski listi zelo obširno in podrobno o posetu Stambolijskega ter izglede z ozirom na vse to, da je splošen utis ugoden.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) O eksploziji bolgarskega ministrskega predsednika Stambolijskega piše tukajšnji »Balkan«, da je bil zelo odkritosrčen in da je napravil dober vtis. Stambolijski je apeliral na novinarje, ker se tudi sam skrbno bavi z akcijo za zblizanje obeh narodov.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) »Tribuna« poroča, da se je danes ob 12. bolgarski ministrski predsednik Stambolijski odpravil v spremstvu tukajšnjega bolgarskega poslanika Todorova na dvor, kjer ga je kralj sprejel v avdienci. Z ozirom na to avdienco je zunanji minister dr. Ninčić že včeraj počel kralju o razgovoru, ki se je vršil na včerajšnjem sestanku s Stambolijskim. Avdienci Stambolijskega pri kralju ni prisostvoval noben član vlade.

Načelni pretres o uradniškem zakonu  
ZAKON NE OBSEGA GIMOTNE REŠITVE URADNIŠKEGA VPRAŠANJA. — PREGANJANJE URADNIKOV V BOSNI.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Zakonodajni odbor je danes nadaljeval načelni razpravo o uradniškem zakonu. Prvi govornik musliman dr. Spaho je izjavil v svojem govoru, da ta zakon ne obsega gimotne rešitve uradniškega vprašanja, radi česar sploh nima nobene rešitve. Sedanji korupciji med uradnistvom je kriv predvsem žalostni gimotni položaj dr. Spaho je zahteval izenačenje draginskih doklad za vso državo. Govoril je tudi proti preganjanju uradnikov zlasti v Bosni in Hercegovini, ter je trdil

da se preganjajo oni uradniki, ki se niso hoteli uslužiti režimu. Ker ne zaupa vladi, je izjavil, da bo glasoval proti zakonu. Demokrat Živanović je v svojem govoru naglašal, da je zmašnjavi v državni upravi krivo različno zakonodajstvo. Korupcija je nastala radi kupčenja uradništva. Govornik je predlagal, naj se vstavi določba, po kateri bi se ugotovilo imetje posameznih uradnikov. Zemljoradnik Moskovljević je proti zakonskemu načrtu.

## Razprava o vojaškem kreditu.

VTEMELJITEV VOJAŠKIH KREDITOV, PODROBNOSTI ZAKONA.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Včeraj je finančni odbor razpravljal o kreditu 800 milijonov dinarjev za vojaške nabave. Ob tej priliki je vojni minister general Pešić pojasnil potrebe vojske z ozirom na položaj države ter je zahteval, naj se zahtevani krediti odobri. Poslanca Gjonović in dr. Šimrak sta zahtevala, naj ministrski predsednik in zunanji minister prej pojasnita zunanji položaj. S tem predlogom sta se strinjala tudi predsednik finančnega odbora Veljković in finančni minister dr. Kumamdić. Zunanji minister dr. Ninčić je bil pozvan na sejo finančnega odbora in je po svojem prihodu podal kratek eks-pozé o zunanjem položaju zlasti z ozirom na Madžarsko, Bolgarijo in Italijo. Po daljši debati je finančni odbor z večino glasov sprejel zakonski predlog o 800 milijonov kreditu za vojaške nabave. Danes ob 10. dopoldne je finančni odbor nadaljeval razpravo o zakonu gle-

de kredita 800 milijonov dinarjev, in sicer v posameznosti. Proti zakonu so se izjavili edino le klerikali, katerim je odgovarjal dr. Kukovec, ki je naglašal, da se morajo dovoliti vojski potrebni krediti, ako hočemo imeti dovo vojaštvo. Za izplačilo državnih bonov je finančni odbor določil triletni rok. Finančni odbor je zakonski predlog poslal narodni skupščini in se glasi: 1. Ministrski svet se pooblašča, da mora izvršiti dobave za voj. potrebe v znesku 800 milijonov dinarjev. 2. Za izplačilo teh nabav v vsoti 800 milijonov dinarjev bo izdal finančni minister državne bone do 200 milijonov dinarjev, ki se morejo eskomptirati z obrestmi, ki ne smejo presegati 1 in pol odstotka, za kar naj se vsako leto vstavi potrebna vsota v proračun. Boni se izplačajo v roku treh let. 3. Zakon stopi v veljavo ko za podpis kralj, in postane pravomočen, ko se objavi v Službenih novinah.

## Notranji minister o aferi Windisch-graetz-Ristič.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Na včerajšnji seji narodne skupščine je minister za notranje zadeve Kosta Tumbaković odgovarjal na interpelacijo poslance Ivana Deržića radi afe Windisch-graetz-Ristič. Interpelacija se bavi s protidržavnim delovanjem dr. Hugona Windischgraezta, ki je kot lastnik na jugoslovensko-italijanski meji stoječe graščine Planina večkrat kazal protidržavno mišljenje in se je v isti graščini tudi našlo orožje ter so se v njej sbajali karlisti. Notranji minister je odgovarjal, da na podlagi navedenih očitanih glede Win-

dischgrätzovega protidržavnega mišljenja ni dana pravna podlaga za preiskavo proti njemu, ker je postal italijanski podanik in je tri četrtine njegove posesti na italijanskem ozemlju. Bivši sekretar Ristič je bil odstavljen na predlog pokrajinskega namestnika, ker je bil član Narodne obrane in ni oportuno, da so na takih postavljenih mestih osebe, ki bi lahko povzročile kak obmejni konflikt. Obmejne oblasti imajo dolžnost, izogniti se vsakim incidentom. Poslanec Deržić se z odgovorom notranjega ministra ni zadovoljil.

## SLAVNOSTEN BANKET NA ČAST STAMBOULJSKEGA.

Belgrad, 10. novembra. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je danes ob 12. priredil v čast Stambolijskemu slavnosten banket v Grand hotelu Banketa so se udeležili poleg Stambolijskega celokupna bolgarska delegacija, vsi ministri, predsednik narodne skupščine in načelniki parlamentarnih klubov.

## STAMBOULJSKI NA POPU V ŠVICO.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Danes dopoldne je bolgarski poslanik Todorov priredil v bolgarskem poslanstvu čajanko, na katero so bili povabljeni tudi nekateri narodni poslanci. Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski je nocoj ob 10. odputoval v Curijo, odkoder odputuje v Lausanne.

## POSVETOVANJE GLEDE VOJNE ODŠKODNINE.

Beograd, 10. novembra. (Izv.) Danes dopoldne se je nadaljevalo posvetovanje med ministrom za pravosodje ter demokratskima delegatoma Ljuto Davidovičem in Pero Markovićem glede vojne odškodnine. Na tem posvetovanju se je dosegel sporazum v posameznih točkah ter je bil sklenjeno, da se po načelni razpravi v narodni skupščini zakonski predlog o vojnih odškodninah ponovno vrne odboru, ki naj sestavi poročilo vlade večine.

## IZMIŠLJOTINE ITAL. LISTA.

Sofija, 10. novembra. (Izv.) Bolgarska brzojavna agentura dementira na podlagi uradnega pooblastila ter lista »Corriere della Sera«, da je bolgarski poslanik v Beogradu v imenu bolgarske vlade predlagal jugoslovanskemu zunanjemu ministru dr. Ninčiću, naj bi se egejska obala razdelila med Jugoslavi-jo in Bolgarijo in da naj bi se obe državi na konferenci v Lausanni v tem zmislu medsebojno podpirali. Belgrajski bolgarski poslanik ni stavil nikakega podobnega predloga. Kot tendenco in izmišljotino se označuje tudi poročilo »Daily Telegrapha«, da sta bolgarski ministrski predsednik Stambolijski in italijanski član reparacijske komisije princ Borghese razpravljala o diplomatskem, vojaškem ali gospodarskem »porazumu, naperjenem proti Jugoslaviji.

## MADŽARSKÉ FAŠISTOVSKÉ LIGE PREPOVEDANE.

Budimpešta, 10. novembra. (Izv.) Minister za notranje zadeve je poslal budimpeštanskemu županu dopis, v katerem prepoveduje obstoj madžarske fašistovske lige, ker nima oblastveno potrjenih pravi.

## POLOŽAJ V CARIGRAU SE DOLJŠA

Carigrad, 10. novembra. (Izv.) Zavezniški vrhovni komisar, ki mu je poverjena politična uprava, je imel razgovor z Rešid pašo, ki je imel ugodne uspehe.

Carigrad, 10. novembra. (Izv.) V razgovoru z zavezniškimi generali je snovi izrazil Rešid pašo željo, da bi se ustvaril modus vivendi. Rešid pašo je mnenja, da je v položaju nastal preobrat na boljše. Obstoj upanje, da se bodo mogli doseči zadovoljujoči rezultati.

## Borzna poročila.

Curij, 10. nov. Berlin 0.07, New York 547.50, London 24.43, Pariz 35.80, Milan 0.94, Praga 17.45, Budimpešta 0.225, Zagreb 2.25, Bukarešta 3.40, Varšava 0.035, Dunaj 0.0074, avstrijske krone 0.0076.

Praga, 10. nov. Dunaj 0.0395, Berlin 0.315, Rim 134, avstrijske krone 0.375, Pariz 204.50, London 140.25, New-York 31.45, Curij 576, Beograd 50.875.

Zagreb, 10. nov. Devize: Amsterdam 2419—2421, Dunaj 0.083—0.088, Berlin 0.94—1.04, Budimpešta 235—265, Bukarešta 39.75—41.25, Italija 258—262, Kopenhagen 1225—0, London 273.50—278.50, New York 61—62, Pariz 397.50—402.50, Praga 198.50—201.75, Sofija 39—41, Švica 1123—1133, Varšava 0.40—0.50, Valute: Ameriški dolarji 60—61, avstrijske krone 0.0835—0.0885, češkoslovaške krone 195.50—198.50, angleški funti 263.50—273.50, francoski franki 390.50—395.50, madžarske krone 235—0, nemške marke 1—0, romunski lei 39.75—0, švicarski franki 1105—1115, italijanski lire 254—258, belgijski franki 367.50—372.50.

Beograd, 10. nov. Berlin 90, Budimpešta 25.90, Italija 26.10, London 276, New York 61.50, Pariz 400, Praga 200, Sofija 45, Švica 1148, Dunaj 0.089.

## Turčijo na Balkan?

Ko se je vsled komunističnih zmag v Mali Aziji in prodiranja mladoturških armad proti Carigradu in dardanejskim morskim ožinam pojavilo takozvano vzhodno vprašanje, je bila edina Anglija, ki je zapopadla nastalo politično in vojaško situacijo in zahtevala odločen nastop zapadnih velesil zoper nanovovstali turški nacionalizem. Tedaj je Lloyd George z njemu lastno zgovornostjo in dalekovidnostjo branil angleško stališče ter naglašal, da obstoja vzhodno vprašanje v dveh, oziroma treh bitnih točkah: zaključevanje grško-turške vojne, zaščita svobode morskikh ožin in pa zabrana povratka turške države v Evropo.

Znano je, kako je Francija in Italija nasprotovala temu angleškemu stališču ter kako sta se obe državi dobrihali pohodu in aspiracijam mladoturškega nacionalizma. Anglija se je vsled tega nesoglasja s svojimi zavezniki udala in pristala na dogovor v Mudanliji, kjer se je Turčiji prisodilo vse ozemlje, ki ga je zahtevala. Vseled poborne pomoči, ki jo je v tistih dneh dajala sovjetska Rusija angorski vladi in ki je pred evropsko javnostjo zagovarjala integralno oblast turške države nad nordskim prebodi, je to vprašanje, ki je za pravo Rusijo in za vso Evropo velikega pomena, ostalo na konferenci v Mudanliji nerešeno. Doseglo se je samo toliko, da turške armade morskikh ožin ne bodo prekoracile in da bo o končni dodelitvi Trakije, Dardanel in Carigrada odločila orijentska konferenca v Lausanni. Med državami, ki v nastopu turškega nacionalizma niso videle nobene opasnosti, se je nahajala tudi naša.

Se predno so diplomati sedli za zeleno mizo orijentske konference, so nastali na bližnjem vzhodu novi neredi. — Angorska vlada je začela kršiti dogovor v Mudanliji. V Carigradu je odposlala svojega visokega komisarja, ki je pozval poveljnike zavezniških držav, naj se kratkoma odstranijo iz Carigrada. Na nasprotni strani galipolskega polotoka zbira Kemal pašo novo armado ter pripravlja na trgovskih ladjah vpad v Evropo, izrabljajoč trenutno odsotnost velikega zavezniškega brodovja. Turške brzojavne agenture razpošiljajo na vse vetrove zahteve, ki jih bo stavila turška delegacija na mirovni konferenci. Govore tudi o avtonomiji Makedonije. Sam Kemal

paša pošilja klube makedonskih dijakov v Sofijo bodrilno brzojavko, v kateri ma sporoča kako bo zahteval avtonomijo Makedonije.

Nakane mladoturškega nacionalizma se jasne. S tem, da bi se pred evropskim forumom načelo makedonsko vprašanje in ev. reševale v smislu zaokrožene avtonomije te pokrajine, bi Turčija, z obema nogama v Evropi lahko ribarila v kalnem po balkanskem polotoku ter sanjala o pohodu proti sredini Balkana, kjer ima dovolj verskih pripadnikov.

To niso nobene zračne konstrukcije, to so možnosti, ki se en ali drugi dan lahko uresničijo. Makedonsko vprašanje je za naš itak dovolj težko, tudi če bi bilo samo upravno in gospodarsko. Toda s takimi, javno izraženimi zahtevami ustvarjajo turški državniki na balkanskem polotoku motne situacije. Naša država kot največja sila na tem področju Evrope, je prva prizadevala. Ni dvoma, da bomo smatrali solidarno z Bolgarijo in Grčijo makedonsko vprašanje za mednarodno rešeno in zgolj upravne in gospodarskega značaja prizadeht držav.

Z nastopom Kemal paše pa je naša delegacija razlagala, da se toplot odkrito oklene zapadnih sil, ki so se sedaj po prekršitvi mudanskega dogovora od strani Turčije zjedini za odločen nastop zoper turški pohlepnost. Izgleda, da so turški državniki izgubili ravnotežje ter opojeni s zmagami svojega orožja pozabili na respekt pred evropskimi interesi.

Ti interesi so: absolutna svoboda morskikh ožin in mednarodne garancije Turčije, da po povratku v Evropo ne bo kršila mira balkanskih držav in da se bo enkrat za vselej odrekla besedičenju o makedonski avtonomiji.

Z ozirom na predzno aspiracijo komunistov po avtonomiji Makedonije so popolnoma na mestu konture nove balkanske zveze med našo državo, Bolgarijo in Grčijo. Naš interes velja, da pomagamo Bolgarji k izhodu na Egejsko morje in da proti primerni vsobodni poti k solusnemu pristaviški podpiramo Grčijo. Turčija je oddaljena: škodovati nam hoče s tem, da meče z zahrbtnim rezanjem Italije na balkanski polotok bakljo makedonskega vprašanja.

## Diplomatične izpremembe v Italiji.

Rim, 10. nov. (Izv.) Ministrski svet je včeraj končnojavno sklenil nastopne izpremembe v diplomatskih zastopstvih: Baron Avezzano pride na mesto grofa Sforze za poslanika v Pariz. Odstop grofa Frascattija kot poslanika v Berlinu je bil sprejet. Na njegovo mesto pride grof Boscari, sedanji guverner na

otoku Rodu in dolgoletni poslanik v Atenah. Sedanji poslanik v Londonu Imperiali bo prestavljen v Tokio. Na njegovo mesto pride prejšnji zunanji minister marchese Della Torre. a. Imenovanje nacionalista inženjerja Castanija za italijanskega poslanika v Washingtonu se potrjuje.

## NAIVNA IZJAVA NOVEGA ITAL. PARISKEGA POSLANIKA.

Rim, 10. novembra. (Izv.) Za pariskega poslanika določeni baron Avezzano je izjavil poročevalcu pariskega »Journala«, da je z ozirom na orijentsko nevarnost potrebna enotnost zaveznikov. Sodi, da bo utrjena Turčija naravni sovražnik Rusije. Kadar bo grozila nova vojna, bo Italija zopet stala na strani Francije.

## ITALIJA ODPRAVILA CARINO NA ŽITO.

Rim, 10. novembra. (Izv.) V očigled vestem o zopetni uvedbi carine na žito je objavila vlada uveljavljenje kraljevega dekreta glede odprave carine na žito.

## ORIENTSKA KONFERENCA SE NE ODOLOZI.

Pariz, 10. novembra. (Izv.) Z ozirom na odputovanje izmet paše, ki ima namen med Turki napraviti vtis, da se hoče zavlačevati sklep mirovne pogodbe, bo brzkone francoska vlada zavzela stališče proti odgoditvi konference v Lausanni. More se računati, da bo konferenca pričela z delom 13. okt. in da se bo zlasti pričelo praktično delo po prihodu vseh delegatov, pred vsem drugega oddelka turškega odposlanstva. Medtem se zna brzkone vršiti sestanek treh zunanjih ministrov, in sicer v Parizu, za kar se zavzema angleška vlada.

## RUSIJA PRIPUŠČENA SAMO K RAZPRAVI O MORSKIH OŽINAH.

London, 10. novembra. (Izv.) Kakor se poroča je angleška vlada z ozirom na noto rusk' sovjetske vlade od 2. novembra, v kateri ugovarja proti izključitvi Rusije v Lausanni, mnenja, da mora slediti odgovor šele po posvetovanju z zavezniki in da je konferenca v Lausan-

ni v prvi vrsti namenjena vzpostavitvi miru med zavezniki in Turčijo. Rusija živi s Turčijo v miru, vsled česar bodo njeni interesi na konferenci v Lausanni šele takrat prizadeti, ko se bo razpravljalo o turških morskikh ožinah.

## RUSIJA PONOVO ZAHTEVA UDELEŽBO NA ORIENTSKI KONFERENCI.

London, 10. novembra. (Izv.) Zastopnik ruske sovjetske vlade je danes izročil angleški vladi novo neto glede konference v Lausanni, v kateri ugovarja, da se Rusija ne prepuosti k razpravi o morskikh ožinah. V notii se ugovarja, da namerava Rusija zasledovati imperijalistično politiko, ki ima namen, postaviti Turčijo pod rusko gospodstvo. V notii se ponovno zahteva, naj se Rusija, Ukrajina in Georgija pripuoste k vsem posvetovanjem zaveznikov.

## NOBLOVE NAGRADE.

Stockholm, 10. nov. (Izv.) Noblova nagrada za fiziko v l. 1922 je priznana Nielsu Bohru (Kopenhagen), nagrada za kemijo v l. 1921 Frederiku Lodgu (Oxford) in za kemijo v l. 1922 Francisu Williamu Astonu (Cambridge).

## NOBLOVA NAGRADA ZA A. EINSTEINA.

Stockholm, 10. novembra. (Izv.) Švedska akademija znanosti je odklopala berlinskega profesorja Alberta Einsteina z Noblovo nagrado iz leta 1921 za fiziko radi njegove delavnosti na polju teoretične fizike, zlasti radi njegovega odkritja zakona o fotoelektričnih uplivih.

## IZREDNO ZASEDANJE AMERIŠKEGA KONGRESA.

Washington, 10. nov. (Izv.) Predsednik Harding je sklical kongres k izredni seji dne 10. t. m.



## Politične slike iz polpreteklega časa.

Te slike se odnašajo, kakor že naslov pove na politične dogodke, ki so se odigrali v neposredni preteklosti med klerikalci na eni strani, in med komunisti ter socialistimi demokrati na drugi strani. Kar te slike povedo, bi se lahko nazvalo tudi komedija, ali pravzaprav politična komedija, katere junaki so ravno tisti možje, ki jih danes nahajamo na klerikalni listi delovnega ljudstva. Toda preveč žalostna je v svojem jedru vsebina te igre, zato smo ji dali raje naziv politične slike. Pa tudi iz tega razloga, ker nam ostane za to, kar se danes dogaja pred našimi očmi med klerikalci oziroma krščanskimi socialisti, Lemež-Fabjančičevimi komunisti in Peričevimi socialisti edino primeren izraz »politična komedija«.

Prva slika. Dr. Lemež-Fabjančičev »Rdeči Prapor 1920: »Hinaščina (volilni oklic slovenske ljudske stranke).« »Slovenec« od 26. okt. je prinesel oklic pod močnim naslovom »Slovensko ljudstvo«, kjer se priljuje v enaki meri vsem družabnim slojem v Sloveniji, revnim in bogatim, njihovo srce in žep je na strani bogatih, njihove prazne besede pa so na strani revnih, ki so večina volilcev, kajti te je treba pridobiti, da bodo 28. novembra (in seveda tudi 3. decembra t. l. Op. ured.) volili klerikalce, potem pa se jih vrže za plot, kakor vedno. (Rdeči Prapor z dne 30. X. 1920.)

»Njihov volilni oklic je napisan tako (kakor komunalni program klerikalne zveze delovnega ljudstva. Op. ur.), kakor da naši klerikalci ne bi bili sedeli cel čas, odkar se je ustanovilo kraljestvo SHS, v parlamentu, v beograjsko-ljubljanski vladi, kakor da ne bi bili soodgovorni za vse neštete zločine, ki so se zgodili nad našim ljudstvom.« (Rdeči Prapor 30. X. 1920.)

»Ti ljudje imajo drzno čelo, da vpijejo nad valutno preuredbo, draginjo, davki, carino, militarizmom, polomom na Korškem, zatiranje kmeta in delavca, na vse nepregledne grozote, katere so oni sami skupaj z drugimi meščanskimi strankami zakrivali.« (Rdeči Prapor 30. X. 1920.)

»Ubogi naš kmet, ubogi delavec, če bo še enkrat sedel na klerikalni lim, ki je podoben medu, v resnici pa ni nič drugega, kakor lim za muhe, ki na njem žalostno poginejo.« (Rdeči Prapor 30. X. 1920.) Op. ur.: Sedaj pa hočejo ravno isti komunistični voditelji v drugi kralji ubogega delavca na ta klerikalni lim. Toda naš delavec se na ta lim ne bo več vsedel.

»Klerikalci so z liberalci 2 leti vladali nad državo. Ničesar se ni zgodilo brez njihove vednosti in volje, (tudi streljanje na Zaloški cesti ne, Op. ur.), sedaj pa vpijejo. Primite ta.«

Tako je pisalo komunistično glasilo »Rdeči Prapor« leta 1920. To je bilo torej takrat, ko komunistični voditelji še niso bili »obriti« — da se poslužimo izraza »Slovenec« z dne 28. IV. 1920 — in ko še niso nosili klerikalne tonzure, ki so jo slavnostno sprejeli na shodu v Unionu 28. X. 1922.

## Bolgarsko vprašanje.

Leta 1912. je bila Bolgarija vodilna članica balkanske zveze, ki je s svojimi znamenitimi zmagami Turke skoro popolnoma izrinila iz Evrope ter osvobodila balkanske krščanske narode polumesčevega gospodarstva.

Po zmagi je bilo treba deliti plen. V tem pogledu so obstojali že poprečni dogovori, ker pa Srbija vsled avstrijsko-italijanskega odpora ni dobila Albanije, kakor je bilo predvideno v dogovoru, je hotela kompenzacij v Makedoniji, ki jo je prisodil dogovor Bolgarom. To in pa težke taktične pogoje Srbov v Makedoniji, ter prenapet in sovinitstven imperializem Ferdinanda Bolgarje je vodil končno do Bregalnice, kjer je Bolgarija podlegla in Makedonijo sta si razdelila Srbija in Grška. Kar je pustilo v bolgarskem srcu seveda ostro želo.

Po izbruhu svetovne vojne je Bolgarija dolgo ostala neodločna. Vključitve težkemu incidentu iz l. 1913. je bila večina bolgarskega naroda za nevtralnost nekaj časa za udeležbo Bolgarov na strani zavezniške, a s premetenjo, za hrbtno in nasilno politiko je zmagala druga manjšina s Ferdinandom in Radoslavom na čelu, ki je udnjala Bolgarijo Nemcem. Bolgarske armade so napadle Srbe v boku in za hrbtom ter povzročile njeno strašno katastrofo. — Tudi je resnica, da so vzpirali posamezni bolgarski oddelki v Srbiji težke in nečloveške grozovitosti, čeprav je na drugi strani tudi res, da so bili tu udeleženi v prvi vrsti prostovoljci iz razočarane Makedonije, ki jo srbska uprava ni znala pridobiti zase, kakor je tudi danes v prvi vrsti srbski upravni balkanizem kriv velikega razmaha centrfugalnih sil po vseh nesrbjskih pokrajinah.

Ferdinandu se pa račun ni posrečil. Sedanja bolgarska zemljoradniška stranka je razvila na bolgarski fronti veliko defetistično agitacijo, ki je že po prvih

Druga slika. Dr. Peričevo glasilo »Naprej« leta 1920.

»Slovensko delavstvo ima danes veliko šolo za seboj, otresti se mora vsakega klerikalnega vpliva, ostati mora enotno in složno.« (»Naprej« z dne 24. IV. 1920.)

»Klerikalna politika je danes vsake-mu jasna. To je talotska politika brez načel, brez poštenja. Klerikalna vlada naj gre, zakaj ona je kriva vsega, zlasti sedanosti. To je tista politika, kakor pred vojno, in njena žrtve je bil pred vojno, med vojno in danes slovenski proletarijat.« (»Naprej« 24. IV. 1920.)

Tretja slika. »Slovenec«, glasilo krščanskih socialistov, pod spretno redakcijo kandidatov Kremžarja in Moškerc, nam podaja naslednje slike: »Komunistični voditelji se poslužujejo terorja, nasilstva proti delavskim tovarišem, čeravno vedo, da vlada (klerikalna) takega terorja pod nobenim pogojem ne bo dopustila, ker ga ne sme dopustiti. Kaj je komunistični hujskač na tem, če stane komunistični teror tudi življenje posameznih delavcev. Saj se sami vedno poskrbijo v varno skrivališče in gonijo v nesrečo zapeljane.« (»Slovenec« 24. IV. 1920.)

»Dolžnost vlade je, da komunistični teror stre in protidržavnim hujskačem pod krinko komunizma da zasluženo lekcijsko.« (»Slovenec« 18. IV. 1920.) (Tako se je tudi zgodilo 24. aprila dopoldne na Zaloški cesti. Op. uredn.)

»Domači oblastni organi pa naj imajo pazno oko, na vse hujskače, ki ne prestando, z najboljšimi lažmi skušajo delati v javnih lokalih med občinstvom nerazpoloženje zoper prometnega ministra, (ki je bil takrat dr. Korosec, Op. ured.).« (»Slovenec« z dne 18. IV. 1920.)

Četrta slika. Po dogodkih na Zaloški cesti. 13 mrtvih, 24 težkorojenih in 40 lahko ranjenih.

»Stavkarski odbori zaprti. Komunistični terorizem je str. Ljudstvo naj bode pomirjeno, tvornice in prodajalnice naj se povsod odpro.« (»Slovenec« z dne 24. IV. 1920.)

»Zločinci naj si perejo roke. — Ti ljudje, učenci gg. dr. Lemeža, Golonha, Žorže so zločinci. Njihovih rok se držijo kri podlih žrtve. To niso bile žrtve delavske solidarnosti; srca, ki so zastala, roke, ki so odvečale, trupla mladih mož, ležečih v mrtvašnici, vijejo do neba: Proč z zločinci, zapeljivci ljudstva proč z brežvestnimi komunističnimi hujskači!« (»Slovenec« 25. IV. 1920.)

Nič ne pomaga, če oblasti odstranijo par oseb, ki so s hujskanjem zavlele ljudi v nesrečo: brloge, kjer se znanjujejo odraslejši mladini brezbožni nauki, kjer se krade in trga mladim vajencem in delavskim začetnikom iz srca versko prepričanje — te brloge bi morali polskati in zapreti. Knjižnice, časopise, ki širijo prevratne nauke in brezverstvo med mladi svet, te bi morali odstraniti in zapleniti.« (»Slovenec« 28. IV. 1920.)

Slike se o priliki nadaljujejo.

Stamboljki je pa vedel in čutil, da gredo sovjetske simpatije do Bolgarije le toliko daleč, kolikor bi jim Bolgarija lahko koristila pri namerah vzporediti svetovno revolucijo, zato ni nihal trkati na vrata sosednih držav, zlasti na belgrajsko. Pa ravno ta je našel vedno zaprta.

Sele sedaj, po dolgi štirih letih so se mu končno odprla in Stamboljki je prišel v Beograd, se posvetoval s Pašićem in Ninčićem o predstoječi orijentiski konferenci. Jasno je pa, da ima ta posej še vse dalekosežnejši pomen, kajti to je prvi pomembnejši akt zblizanja Bolgarije in Jugoslavije.

Kakšno je naše stališče do tega zblizanja?

Opetovano smo že povdarili, da si želimo z Bolgarijo čim prijateljskih odnosov. Bolgari so del Jugoslovani in kadarkoli se je še govorilo in razpravljalo o rešitvi jugoslovanskega vprašanja, je bilo samo po sebi umevno, da se ni moglo iti mimo bolgarskega naroda. Kajti brez Bolgarov ni Jugoslavije in Bolgarija je poleg Jugoslavije zgolj anahronizem. Res je, da taka misel med srbskim narodom za enkrat še ne more dobiti popularnosti, preveč v svojem spominu so še dogodki zadnjih deset let, a na drugi strani je pa še tudi res, da se mora voditi politika vedno bolj z razumom, kot pa s srcem. Tudi Avstrija in Nemčija sta sklenili skoro neposredno po Kraljevem Gradcu zvezo, ki se je potem od leta do leta poglobljevala.

Mi mejimo na Italijo, Avstrijo, Madžarsko, Rumunijo, Bolgarijo, Grško in Albanijo, zato nas zadevajo najbolj v živo razmerja do teh držav, kajti Češka in Poljska sta vendarle precej daleč. Če pogledamo te naše neposredne sode, na koga naj računamo v resni uri? Na Grke? Le spomnimo se na njihovo izpolnjevanje točne zvezne pogodbe med svetovno vojno. Na naše »zaveznike« Rumune? Je to romanski narod in s tem je povedano dovolj, ne glede na to, da njihov imperializem ne pozna meja in bi se rad čimprej polastil Banata. O ostalih ni da bi govorili. — Smo torej precej na istem kakor Bolgari, zato nas trezen razum vodi do tega, da moramo čimprej razjasniti naše razmerje do Bolgarije, sprejeti že tolikokrat ponudeno roko sprave ter poglobljevanje medsebojne odnošaje toliko časa, da se pomaknejo naše državne meje do Egejskega in Črnega morja. Sele tedaj bo jugoslovansko vprašanje končno rešeno, mi bomo gospodarji Balkana, gospodarji jugovzhodne Evrope in gospodarji samega sebe, kajti le tedaj se bomo lahko otresli težkega jeroštva veseli, ki ga plačujemo tako proketo drago.

Vse to moramo naglašati baš mi Slovenci in Hrvati zopet in zopet, kajti naša zgodovinska naloga bo, da zblizamo Srbe in Bolgare ter izvedemo čim prej zblizanje in spojitve. Ne smemo pozabiti in ne smemo se ustrašiti, če bo naša ideja na najhuši odpor med Velikosrbi, ker bi izgubili Srbi s tem seveda svojo hegemonijo, a baš ta činjenica nam mora viliti še tem več vztrajnosti, kajti jasno je, da bo tudi jedro našega notranjepolitičnega problema rešeno šele tedaj, ko se vsak del Jugoslovani za vedno odpove kakim hegemonističnim stremeljem ter aspirira le na mesto enakega med enakimi.

V takih mislih se kot Slovenci in kot Jugoslovani iskreno veselimo poseta Stamboljskega v naši prestolici ter pošiljamo obenem iskren ter bratski pozdrav vsemu bolgarskemu narodu z željo, da postanemo čimprej vsi državljani iste, velike in močne Jugoslavije.

## Politične vesti.

### Klerikalni bankrot.

»Slovenec« išče vsepovsod bankirje. Posebno ob času volitev, ko love klerikalci delavske glasove, odpre krščanski »socijalist« v »Slovenčevem« uredništvu vse registre zabavljanja čez bankokrate. Seveda je to zmerjanje omejeno le na čas ob volitvah. V navadnih mirnih časih pa »Slovenec« vedno agitira za banke in mu je čisto všeč, če uganjajo klerikalne banke največje kapitalistične orgije. Tudi klerikalni voditelji dr. Korosec se rad peča z bančnimi posli in celo ne strši se v Beogradu iskati stikov z največjimi »framazonskimi« kapitalisti. Tako, recimo, novoustanovljena hipotekarna banka kaže, da klerikalci veliko raje sede v bankah kot v cerkvah (ta upravniska mesta v tej banki so klerikalci mešetarji v Beogradu.)

### Mrtva roka.

Znano je, da predstavlja v Sloveniji cerkveno premoženje milijonske in milijonske vrednosti. Komunisti so se namram klerikalcem že večkrat pritoževali, zakaj ne razdele klerikalni voditelji velika cerkvena in klerikalna zemljišča med one, ki so brez zemlje. Klerikalci odgovarjajo, da zaenkrat to še ne gre, ker sta boljševiški naziranj v celi stranki samo dr. Gosar in Kremžar, do čim so vsi drugi zagovorniki krščanskega »vekapitala, ali mrtve roke. Vendar komunistov ni prav nič ženiralo dejstvo, da je klerikalna stranka kapitalistična, zvezali so se z njo kar tako na lepo besedo dr. Gosarja, ki zna slučajno tudi — po ruski. Tako bi smeli delati le politični skakavčki in ne pa nad vse »načelna« in »ne kompromisarska« stranka kot je komunistična stranka. Zadnjič je tudi nekdo rekel, da sta se dr. Lemež in Fabjančič zato zvezala s klerikalci, ker mislita, da dobe klerikalci zopet v roke vlado v Sloveniji in se bojita, da ne bi zopet klerikalni prezident dr. Brejc poslal žandarje z nabiti puškami na komunistične manifestacije. Oba gospoda komunisti imata še vedno velik respekt pred dogodki na Zaloški cesti.

Invalidska organizacija najostreje obsoja JDS.

JDS je hotela ljubljanske invalide navdušiti za svojo kandidatno listo in jih je pod pretvezo stanovskega zborovanja zvalila na sestanek, kjer je govoril minister n. r. Albert Kramer. Se predno je pa demokratski agitator zaključil sestanek so vsi invalidi z ogorčenjem proti JDS zapustili zborovalni prostor. Z ozirom na ta sestanek nas sedaj naproša »Udruženje vojnih invalidov v Ljubljani«, da priobčimo ta-le dopis:

»Kar za svojo existenco invalide potrebujejo, se jim od časa do časa vedno pa, kadar smo pred volitvami, velikodušno obljubuje. Večina invalidov že pozna to metodo ter prazne obljube in ne veruje nobenemu političnemu agentu več invalidi se zanašajo le še na svojo stanovsko organizacijo, v kateri se morajo sami boriti za svoje pravice. To je bilo dobro znano političnemu komedijantu invalidu Rošu, ki so ga postavili kot peto kolo v voz mladinske stranke. Kot stanovski tovariš je pcvail vse

hovo izpolnjevanje točne zvezne pogodbe med svetovno vojno. Na naše »zaveznike« Rumune? Je to romanski narod in s tem je povedano dovolj, ne glede na to, da njihov imperializem ne pozna meja in bi se rad čimprej polastil Banata. O ostalih ni da bi govorili. — Smo torej precej na istem kakor Bolgari, zato nas trezen razum vodi do tega, da moramo čimprej razjasniti naše razmerje do Bolgarije, sprejeti že tolikokrat ponudeno roko sprave ter poglobljevanje medsebojne odnošaje toliko časa, da se pomaknejo naše državne meje do Egejskega in Črnega morja. Sele tedaj bo jugoslovansko vprašanje končno rešeno, mi bomo gospodarji Balkana, gospodarji jugovzhodne Evrope in gospodarji samega sebe, kajti le tedaj se bomo lahko otresli težkega jeroštva veseli, ki ga plačujemo tako proketo drago.

Vse to moramo naglašati baš mi Slovenci in Hrvati zopet in zopet, kajti naša zgodovinska naloga bo, da zblizamo Srbe in Bolgare ter izvedemo čim prej zblizanje in spojitve. Ne smemo pozabiti in ne smemo se ustrašiti, če bo naša ideja na najhuši odpor med Velikosrbi, ker bi izgubili Srbi s tem seveda svojo hegemonijo, a baš ta činjenica nam mora viliti še tem več vztrajnosti, kajti jasno je, da bo tudi jedro našega notranjepolitičnega problema rešeno šele tedaj, ko se vsak del Jugoslovani za vedno odpove kakim hegemonističnim stremeljem ter aspirira le na mesto enakega med enakimi.

V takih mislih se kot Slovenci in kot Jugoslovani iskreno veselimo poseta Stamboljskega v naši prestolici ter pošiljamo obenem iskren ter bratski pozdrav vsemu bolgarskemu narodu z željo, da postanemo čimprej vsi državljani iste, velike in močne Jugoslavije.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

vsem svojim delom. Samo pri nas, kjer so zunanjepolitični zapletitaji še veliko nevarnejši in radi naše nelaznežnosti kočljiviji neče radikalna stranka pristati na tak kontrolni organ svoje zunanje politike. Tudi ta zadeva je značilna za način vladanja v Beogradu!

Mussolinijeve namere z Jugoslavijo.

Vsled ostrega spopada s poslanikom Siorzom, ki se je postavil na branik rapsalske pogodbe ter mednarodne časti italijanske države, je zaenkrat Mussolini v svojem razmerju do Jugoslavije upogibal v toliko, da bo zavlačeval izvajanje po že predpisanih in deloma tudi ratificiranih konvencij dotlej, dokler ne bodo sprejete v rimskem parlamentu. Mussolini namerava sicer v glavnem pristati na rešitev jadranskega vprašanja, kakor so ga rešili njegovi predniki, skušal pa bo gotove podrobnosti zavlačevati. Te dni je imel razgovor z odposlancem reške delegacije, ki ga je informiral o reškem vprašanju. Obenem je Mussolini naročil svojemu poslaniku v Bernu, da sondira švicarske kroge, kako bi se oni zadržali v slučaju, da Jugoslavija prosi za arbitražo. Gotovo je, da bo Mussolini zadrževal končno likvidacijo jadranskega vprašanja, dokler se njegova energija ne bo izčrpala z ostalimi zunanjepolitičnimi vprašanji Italije in bo uvidel, kako malenkostni so pravzaprav razlogi, radi katerih zavlačuje dobro prijateljstvo med obema državama in pa sklepjanje za obe državi ugodnih trgovinskih in carinskih pogodb. Reški kondomijl je zagisuran. Vprašanje je, ali bo Mussolini dovolil Z. Zanelli in reški konstituenti, ki se nahajajo na našem ozemlju povratek na Reko. Pri italijanskem temperamentu bi bilo razumljivo, ako Mussolini položil na to postransko zadevo večjo važnost, kakor pa na gotove trgovinske in gospodarske interese.

### Razmere v Črni gori.

V Beogradu se je te dni vršil sestanek črnogorske akademske omladine, ki je razpravljala o stanju v Črnigori. Razprave se je udeležilo več govornikov, ki so pa kljub različnemu političnemu naziranju ugotovili soglasno, da je sedanega nezadovoljivega stanja v Črnigori kriv v prvi vrsti vladni režim in njega slabi upravni načini. — Drugi vzrok je pojav hajdukov in komitašev, ki se pod pretvezo borbe za samostalnost klatijo po Črnigori. Končno je slabo gnotno stanje te pokrajine vzrok, da se pojavljajo nemiri med prebivalstvom in da so ropi in uboji na dnevnem redu.

## Gospodarstvo

### KRIZA V AVSTRIJI IN SOSEDNJE DRŽAVE.

Znani avstrijski nacionalni ekonom dr. Friderik Herz je o tem vprašanju izjavil nekemu novinarju sledeče:

Položaj Nemske Avstrije je zelo težak. Izdelali smo sicer program, po katerem bi se morale sanirati naše finance; toda če bi se uresničilo samo dve tretjini nameravanih davkov, bi se že prekomerno obremenilo prebivalstvo. Toda drugega izhoda za nas ni. Pri nas vlada pomanjkanje kapitala ter se bomo proti zlu inflacije. Inflacija pa pomenja uničenje kapitala in samo povečava krizo. Na ta način smo prišli v circulus vitiosus, iz katerega se moramo rešiti samo tedaj, če se zmanjša konsum, kar bi se morebiti moglo doseči z velikimi davki. Zmanjšani konsum bi ob istočasni omejitvi inflacije dovedel do tega, da dobi država na razpolago prost kapital in da se bo moglo na ta način povečavati dohodek narodnega gospodarstva. Sele tedaj bo premagana kriza, ki ima svoj vzrok pravzaprav v tem, da so danes naši dohodki zelo omejeni, čeprav se konsum ni prav nič omejil in ne odgovarja zmanjšanim dohodkom. Mi bi mogli eksistirati, če bi imela naša produkcija isto produktivsko sposobnost, kakor jo je imela preje. Naša industrija pa producira sedaj samo 60 odstotkov prejšnje produkcije in delo se še vedno omejuje. Avstrija stoji pred veliko in splošno nezaposlenostjo. Zivahni trgovski in industrijski odnošaji z sosednjimi državami so za nas neobhodno potrebni. Zallibog so skoro vse države upeljale protekcijski sistem, tako Madžarska, Češkoslovaška in deloma tudi Jugoslavija. Avstro-Ogrska je izgubila po svojem razpadu izborne delavce, ki niso več pripadniki naše države, temveč so prišli pod druge države. Splošno je znano, kako uporabljivi so bili pri gradbi prometnih cest Italijani in pa Čehi v kovinski industriji. Tudi Slovaki so bili izborni delavci. Poljski delavci v Avstriji niso imeli tistega pomena, kakor na primer ostalo prebivalstvo. Z Poljsko vzdržava Avstrija dobre trgovske in industrijske odnošaje, ne pa z Rusijo in z Ukrajino, s katerimi se sklepajo le manjši posli.

+ Uvoz našega duhana v Češkoslovaško. Po sporočilu češkoslovaške konzulata se more uvoziti v Češkoslovaško samo 50 cigaret, nakar se opozarjajo jugoslovanski potniki, ki potrebujejo na Češko.



+ Mednarodno trgovsko razsodišče. Iz New Yorka poročajo: Mednarodna trgovska zbornica je izdelala načrt za osnutek mednarodnega trgovskega razsodišča. Upravo sodišča bi vodil glavni urad mednarodne trgovske zbornice v Parizu, zastopniki 28 narodov pa bodo imenovali mirovne sodnike.

+ Elektrifikacija železnice na Francoskem. Na Francoskem so začeli uvajati elektrifikacijo železnice po načrtu, ki je izdelan v prometnem ministrstvu. Koncem oktobra je bila svečano otvorjena prva sekcija električne linije. Francoska vlada namerava elektrificirati vse francoske železniške linije, ker se bo na ta način v vseh ozihr mnogo prištedilo.

+ Nova karta telegrafskih in telefonskih linij. Poštno ministrstvo je izdelalo novo karto naših telegrafskih in telefonskih linij.

Dohodki na koleh in užitinskem davku. Dohodki države na koleh meseca septembra znašajo 77.000.000 dinarjev, na užitinskem davku 2.500.000 dinarjev, t. j. pri vsakem za 9 milijonov več, kakor je bilo predvideno v proračunu.

Padanje sladkornih cen v Beogradu. Pred nekaj dnevi je znižala beograjska sladkorna tovarna cene sladkorja in sicer so cene v Beogradu za 1 kg sladkorja v kockah resp. sladkornega praha 17 dinarjev, beli kristal 15 dinarjev. Privatniki dobe kristal od 20 kg naprej, trgovci do 5000 kg.

+ Železniški telegraf in telefon za privatnike. Med delegati prometnega in poštne ministristva je dosežen sporazum da se dovoli tudi privatnikom pošiljanje brzojav iz vseh železniških

postaj. V najkrajšem času bodo otvorene na vseh večjih postajah telefonske govornice za privatne pogovore.

+ Doplačila za pakete iz Amerike. Poštno ministrstvo je razposlalo vsem poštam razpis, da se mora za vsak paket, ki pride iz Amerike v našo državo, poleg ostalih pristojbin plačati tudi poštna taksa, ki odgovarja taksi za pakete iste teže v notranjem prometu.

+ Borba proti šurnemu delavniku v Nemčiji. Industrijski krogi v Nemčiji so začeli veliko kampanjo proti 8-urnemu delavniku. Veleindustrijalec Tissen je pisal kancelarju Wirthu pismo, v katerem ga opozarja, da je rešitev Nemčije v povečanju produkcije in v čim manjšem konsumu. Te predpogoje je možno izvesti edino z povečanjem delovnega časa.

+ Ruskoitalijanska banka. Italijanski kapitalisti nameravajo ustanoviti v Moskvi rusko-italijansko banko z osnovnim kapitalom 250 milijonov lir. Sovjetska oblast temu projektu ne nasprotuje.

+ Romunska moka. Ministrstvo za socialno politiko je nakupilo v Rumuniji 3000 vagonov moke, ki jo namerava porabiti za prehrano pasivnih krajev.

+ Državni kurzi inozemskega denarja za dijake. Finančno ministrstvo je določilo za dijake v inozemstvu sledeči državni kurzi: 100 frankov — 250 dinarjev; 100 ital. lir — 150 Din; 100 šv. frankov — 600 Din; 1 angleški funt 15 Din; 100 čsl. kron — 80 Din. Po tem kurzu zamenjuje država denar samo medicincem, ki bodo prihodnje leto končali svoje študije.

## Dnevne vesti.

— Razpisani mesti za babice. Pri mestni občini ljubljanski se razpisujeta dve mesti mestnih babic. Letni prejemki 2400 kron. Prošnje naj se vložijo do 15. novembra.

— Sneg na Kumanovem. V ponedeljek je padel na Kumanovem prvi sneg. Vse kaže, da bo letos na Kumanovem zelo ostra zima, kar v teh krajih ni običajno.

— Sokolska zahvala ministru Puclju. Ob priliki priprav za I. jugoslovanski vsesokolski zlet je minister Puclji zletni odbor v vseh zadevah, v katerih se je obračal na njega tako izdatno podpiral, da je bila marsikatera zadeva hitro in ugodno rešena. Starešinstvo JSS je smatralo za svojo dolžnost, da izreče ministru Puclju iskreno zahvalo za njegov trud ter mu izroči v spomin krasno izdelano Dolinarjevo plaketo »Kralj Matjaž«. Dne 8. t. m. je deputacija starešinstva izročila br. Puclju, ki se je mudil v Ljubljani to plaketo, pri kateri priliki je br. starosta dr. Ravnihar ponovno poudaril zasluge ministra Puclja za prireditve vsesokolskega zleta ter mu izrekel zahvalo Sokolstva. Minister Puclji se je vidno ganjen zahvalil za to pozornost ter poudarjal veliki pomen vsesokolskega zleta ter tudi njegov vpliv na razmere v državi.

— Radi navljanja cen je bil v Zagrebu obsojen kavarnar Adolf Pick, lastnik »Narodne kavarne«, na 2 meseca zapora in 10.000 dinarjev globe. Pick je prodajal v svoji kavarni čašo mleka po 12 kron, dočim se dobi na trgu za ta denar cel liter mleka. — Prav je tako, še nekoliko bolj naj bi pritiskali debelega odenarja!

— Poleg svoje kože je hotel imeti še kravjo, namreč storojarski pomočnik Jost Poršek, ki je ukradel svojemu gospodarju storojari 1200 kron vredno kravjo kožo. Sodišče pa je bilo mnenja, da Poršku zadostuje njegova lastna koža, zato ga je posadilo za 6 tednov na hladno.

— Prijeti razbojnik. V okolici Karlovca so se v poslednjem času dogajala različna razbojništva. Razbojnik so običajno počakali kmete, ko so se vračali s sejmov, ter jih popolnoma oropali, čisto tudi umorili. 27. pr. meseca se je zopet dogodil tak razbojniški umor. Orožnikom se je sedaj posrečilo da so lopove, tri tujce, aretirali v Karlovcu na kolodvoru. Razbojnik so svoja dejanja priznali.

— Uboj v Županju njivah. Dne 29. oktobra je popivalo več fantov iz Županje njive in Bisterčice v gostilni Zupalaj na Kregarjevem pri Kamniku. Pri tem sta se sprla fanta Potočnik in Erjavšek, ki je na poti proti domu napadel Potočnika ter ga tako močno udaril z motiko po glavi, da je Potočnik vsled zadobljene poškodbe na svojem domu dne 8. t. m. umrl. Ubijalca, ki so splošno znan pretepač, zelo nasilen in surov človek, so orožniki izsledili in zaprli.

— Umazani madžarski delegatje. Ob času medparlamentarske unije v avgustu na Dunaju je stanovalo tudi šest madžarskih delegatov v hotelu pri »Ogrskem kralju«. Po preteku treh dni so se vrnili delegatje na Madžarsko, ne da bi plačali račun 1.135.200 kron. Ker hotelir tudi pri madžarskem poslatstvu na Dunaju ni mogel dobiti tega denarja, bo omenjene madžarske delegatje, med katerimi se nahaja tudi grof Apponyi, tožil.

— Radi bede v smrt. Vpokojeni delovodja Lloydovega arzenala v Trstu, 65 let stari Jakob Janesich se je zastrupil s karbolno kislino. Vzrok: beda.

— § 104. Franc Rozman iz Vrzdence je meseca julija t. l. z grdimi psovkami narahnil tamošnjega orožnika. Hladil se bo 3 dni v zaporu.

— Žalostna posledica neprevidnosti. Kakor smo že poročali, je meseca avgusta t. l. Ivan Lovko iz Cerknice povozil v Lipsnu 2 leti starega Stanka Kotnika in sicer tako nesrečno, da je bil otrok na mestu mrtev. Sedaj je bil Lovko radi neprevide vožnje obsojen na 1 mesec strogega zapor, poostrelega s postom in trdim ležiščem.

— Za en bodljaj, ki ga je zadal Alojziju Komalju, bo sedel Alojzij Snedic iz Britofa 3 mesece v težki ječi.

— Zver v človeški podobi. V Subotici je bil dne 7. t. m. obsojen v smrt na večala Peter Novak, rodem iz Sente. V nameri, da pride do imetja svojih staršev, je ubil očeta, mater in brata.

— Sin, ki je starejši od očeta. V Venlovu na Holandskem je poročen nek 18 let star »mož« z 45 letno ženo, ki je bila že svoj čas poročena ter je imea več otrok. Najstarejši njen sin je star 22 let, torej za cela 4 leta starejši od svojega očeta.

— Film, ki ne gori. Berlinskemu kemičarju Gustavu Schaafu se je posrečilo izumiti za filme tako celuloidno maso, ki se ne more užgati in tudi ne eksplozirati. Pri veliki vročini se samo topi. Že je osnovano društvo, ki bo gradilo tovarno za izdelovanje take celuloje.

— Radi tramvajske karte v zapor. Na Dunaju je bil obsojen na en dan zapora ali na globo 5 tisoč kron delavec Zimmermann, ker je pobral na tleh tramvajsko karto in se hotel z njo daše voziti. On je pri sodišču priznal, da je to storil, opiral pa se je na to, da je čital, kako je sodišče v nekem sličnem slučaju obtoženca popolnoma oprostilo. Sodnik je izjavil, da je bila to pogreška sodnikova, ter je obsodil obtoženca radi golufije.

## Ljubljana.

— Imena novih ulic v Ljubljani. Da se da vsakomur prilika, sodelovati pri določitvi imen novih ulic, vabi mestni magistrat občinstvo, da mu izrazi svoje tozadevne želje. Pismene predloge je vlagati v vložišče mestnega magistrata.

— Zimsko blago po znižani ceni. »Ljudska preskrbovalnica«, družba z o. z. v Ljubljani (Turjaški trg 1) je prejela iz Prage v imenu češkoslovaških tekstilnikov večjo množino zimskega blaga po znižani ceni v svrhu razprodaje med manj premožno prebivalstvo. Blago je dveh vrst in sicer zelenkastosivo suknjo I. vrste po 60 Din za meter in II. vrste po 48 Din za meter. O tem se občinstvo opozarja s pristavkom, da so vzorci vsakemu, ki se za blago zanima na vpogled pri mestnem magistratu na mestni policijski stražnici (srednja hiša, v veži, I. vrata na levo). Blago se potem kupi ali naroči brez posredovanja državnih uradov proti gotovemu plačilu neposredno pri »Ljudski posredovalnici« v Ljubljani. Da se pa prepreči vsaka zloraba od strani prekupčevalcev, se more blago nabaviti samo proti potrditvi mestnega magistrata, da dotičnik rabi blago zase oziroma za svojo družino.

— Martinov večer. Danes zvečer ob 8. uri priredi mladinsko društvo »Mladost« v gostilni Soklič v Trnovem svoj Martinov večer. Na sporedu je godba, petje, šaljiva pošta in običajna živa Martinova gos, ki tehta 15 kg. Mladost društvo pričakuje obilnega poseta in podpore, zato vsi Martinini in njihovi prijatelji danes zvečer v Trnovo.

— Pisarna izvršnega odbora združenja vojnih invalidov v Ljubljani, Sent-peterska vojašnica razpisuje mesto pisarniške moči, ki mora imeti nekoliko pisarniške prakse in biti vešč stroje-pisja, po možnosti tudi stenografije. Plača po dogovoru. Prednost imajo vojne žrtve. Ponudbe samo pismeno na spredaj označen naslov do 20. 11. t. l.

— Komercialni tečaj na trg. Akademiji. Vpisovanje se vrši 13. in 14. novembra t. l. od 18. do 19. ure v učilnici št. 1a v prvem nadstropju dvorazredne trgovske šole na Kongresnem trgu št. 2. Začetek predavanja v sredo 15. novembra. — Ravateljstvo.

— Dolgoprstneži. Dne 9. t. m. je bil na hodniku Ceste na južno železnico branjevki Tereziji Ferić iz Novega mesta ukraden papirnat zavoj galanterijskega blaga v vrednosti 6000 kron in sicer: 12 komadov moških nogavic sive barve, orglice, svinčniki, roza trakovi, kroglice, lasne zaponke in razno drugo galanterijsko blago. — Iz kleti števil 14 v Komenskega ulici, kjer se je sušilo perilo, so bile ukradene Ferdinandu Pašku nove spodnje hlače, vredne 320 kron.

— Smrtna kosa. V Sp. Šiški je umrla gospa Marija Kern, roj. Reiner. Naj počiva v miru!

— Predzren goljuf. Pod tem naslovom smo večerjari priobčili vest, da si je neki vagabund prisvojil kravo na način, da je sinu posestnika Antona Okorna z ilovice izplačal 30.000 kron v avstrijskem denarju. Danes izverno, da imajo ptička v osebi valenca Franceta Š. že v pasti. In tako je ta »kravja kupčija« na veliko radost kmeta Okorna popolnoma razveljavljena.

## Maribor.

Cenejše blago za obleke. Tekstilni zavod Stein n Co. je v imenu češkoslovaških tekstilnikov dal na razpolago okrog 20.000 m zimskega blaga po znižani ceni v svrhu razprodaje med manj premožno prebivalstvo. Blago je dveh vrst in sicer okrog 10.000 m zelenkastosivega suknja prve vrste po 60 Din in drugih 10.000 m istotakega suknja druge vrste po 48 Din za m. Blago bo razprodajala ljudska preskrbovalnica v Mariboru, Gosposka ulica 20. In sicer po gori označeni ceni s pribitkom na vseh stroških. Vzorci blaga so na vpogled pri Mestnem magistratu, soba št. 11. Da se prepreči vsaka zloraba od strani prekupčevalcev, se more blago nabaviti proti potrditvi mestnega magistrata, da dotičnik rabi blago zase, oziroma za svojo družino.

Volitev upravnega odbora državne borze dela v Mariboru se je vršila v sredo ob 19. uri zvečer v Mestni dvorani. Upr. avni odbor sestoji iz 3 delodajalcev in 3 delojemalcev in ravnotoliko namestnikov. Delojemalci so se zedinili tako, da ima okrogna strokovna komisija 2 člana in 1 namestnika, jugoslovenska strokovna zveza 1 namestnika in narodnosocialna zveza 1 člana in 1 namestnika.

Nesreča pri telovadbi. 9 letni učenec Alojzij Rausch si je pri telovadbi zlomil levo nogo. — Pri telovadbi delavskega društva »Svoboda« si je zlomil desno roko 13 letni učenec meščanske šole Srečko Čerňič. Oba se nahajata v bolnici.

## Celje.

Komorni kvartet »Zika« je priredil v sredo zvečer v mali dvorani hotela »Union« v Celju komorni večer, ki je v vsakem oziru uspel najsilajneje. »Zikovci« so vse kvartete izvajali mojstrsko, posebno pa je navzočemu občinstvu ugaljal zadnji Borodinov. Občinstva se je nabrala natlačeno polna dvorana in jih je mnogo odšlo, ko niso več dobili prostora. Izrazila se je vsled tega želja, da bi »Zikovci« kmalu zopet posetili Celje in nam zopet priredili večer resničnega glasbenega užitka.

Gostilničarji v Ljubljani so, kakor čujemo, znižali cene jestvinam v gostilnah. Bi ne škodilo, ko bi jih pričeli posnemati tudi naši celjski gostilničarji. Moka se je zadnje dni v Celju zopet podražila za 3 do 4 kronte pri kilogramu.

Martinov večer priredi danes v soboto ob 8. zvečer v veliki dvorani celjskega Narodnega doma ženska Ciril-Metodova podružnica. Na prireditve, pri kateri nastopi med drugim tudi novoustanovljeni celjski kvartet, opozarjamo ponovno naše občinstvo.

Celjski bančni uradniki so imeli te dni stanovsko zborovanje na katerem so sklenili zahtevati povišanje plač.

Aprovizorijski odbor v Celju, ki je bil izvoljen na zadnji seji celjskega občinskega sveta, je imel te dni svoj prvi sestanek, na katerem se je konstituiral in si izvolil za predsednika trgovca Drogenika. Od posameznih skupin so se zaslislali zastopniki, nato se je razpravljalo o tem, ali so cene pri nekaterih najvažnejših življenjskih potrebščinah primerne ali ne. Tako se smatrajo cene

mesu za enkrat za primerne. Pri specijskem blagu se je ugotovilo, da mora prosta konkurenca znižati cene, zlasti moki in masti. Te cene so v Celju previsoke. Za ameriško mast je cena 114 kron za sedaj še dopustna. Na gostilničarje in kavarnarje se bo apeliralo, da znižajo svoje cene. Pri kruhu odgovarjajo cene 26 K, ozi. 22 K za kg. Zemljam se predpiše teža 5 in pol do 6 dkg za 2 kronti. V prihodnji seji se bo razpravljalo še o drugih živilih.

## Sokolstvo.

Dramatični odsek Sokola Moste vzprizori v nedeljo, dne 12. nov. 1922 ob pol 8. uri zvečer v telovadnici na Selu veseloigri: »Prvi ples« in »Dva gluha«. Vabimo k obilni udeležbi.

Sokolsko društvo v Šiški priredi v soboto 11. nov. v ljudski šoli predavanje »Sokolstvo in javnost«. Predava brat Petrič. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sokolsko društvo v Kočevju priredi društveno čajanko na Martinovo nedeljo ob 19. uri pri br. Beljanu.

## Gledališče in glasba.

Pevski zbor »Lisinski« izvaja na svojem koncertu, ki se vrši v nedeljo 12. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union ciklus zborov dr. Božidara Širole na tekste lirvaške renesančne in baroške poezije Dubrovniških pesnikov iz 15. in 16. stoletja: Hektorovića, Nalješkovića, Držića in Djordjića. V duhu te stare narodne poezije je stvoril Širola muziko, ki nosi v isti meri značaj stare narodne muzike. Ni se posluževal izrecno narodnih motivov, pa vendar mu je vsak ton naš, naroden. Čeprav se v stilu in harmonizaciji naslanja na stare madrigale in cerkvene napreve, je vendar delo skozi in skozi moderno in individualno. Ne pretiravam ako ta ciklus štejem med najbolje in najjačje vokalne kompozicije velike koncepcije. Posebno jednotno zamišljene »Pjesmi razlike« kažejo genialno invencijo pri vstvarjanju forme. Od treh delov te skladbe »Pjesmi od maskarate«, od »Kola«, od »Piera« deluje najneposredneje mili ženski zbor s šestorico tenorjev »Pjesmi od Kola«. — Jasna melodična, harmonična in kontrapunktična izdelava je odlika »Pjesmi razlike«, kakor tudi ostalih dveh zborov tega cikla: »Rapsodična burašica« Vojvoda Radosav, in lirčne »I kličie dievojka«. Kot je Širola v svojem medijumskem kvartetu našel pravi ton, linijo in formo, tako mu je to uspelo tudi v tem ciklu. — Naše občinstvo opozarjamo, da je sedežev vseh vrst še dovolj na razpolago v trgovini Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Večer dramatičnih in modernih plesov ge. Ilse Sirks se vrši v soboto, dne 11. nov. v Narodnem domu. Ga. Isa Sirks, članica mednarodne organizacije artistov (I. A. O.) in Udruženja učiteljev plesa, je rojena New-Yorčanka ter je bila igralka in plesalka v Rusiji. Njena šola je nekaj popolnoma novega ter se koncentriira v dramatičnem prednašanju plesa. Vse, ki ljubijo moderno plesno umetnost, opozarjamo na ta večer.

Marljonetno gledališče igra v nedeljo 12. t. m. poslednjič v tej sezoni krasno Bendorfovo orijentalno pravljico v 5. dejanjih »Zakleti kalif« in Pocijevo burko v 1. dejanju »Preizkušnja«. Predstave se vrše ob 15. in 18. uri. Predprodaja vstopnic se vrši pri blagajni marljonetnega gledališča v Mestnem domu vsako soboto ob 15. do 17. ure in nedeljo ob 10. do 12. ure.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:  
November 15. sredo. »Jack Straw«. Red A.  
November 16. sredo »R. U. R.« Red E.

November 17. petek »Svatba Krečinskega«. Red B.  
November 18. sobota. »Ploha«. Izv.

November 19. nedelja ob 3. popoldne »Krojaček — junček«. Izv.  
November 19. nedelja ob 8. zvečer »Jack Straw«. Izven.

November 20. ponedeljek »Ploha«. Red C.

November 21. torek zaprto.

Opera:  
November 15. sredo »Jenufa«. Red C.

November 16. četrtek »Triptychon«. Red D.

November 17. petek zaprto.

November 18. sobota, »Carmen«. Red A.

November 19. nedelja »Seviljski bri-

vece«. Izv.

November 20. ponedeljek zaprto.

November 21. torek »Tajnost«. Red B.

November 19. nedelja »Seviljski bri-

vece«. Izv.

November 20. ponedeljek zaprto.

November 21. torek »Tajnost«. Red B.

## Književnost in umetnost.

Anton Melik: Jugoslavija. II. del. I. snopič. Pota in cilji 11. — 12. zvezek. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Strani 296. Cena broš. Din 21, po pošti Din 1.50 več. Drugi del Melikove Jugoslavije je pravkar izšel in prinaša v prvem snopiču podroben popis pokrajin in mest v Sloveniji, Istri, Hrvaški in Slavoniji, Dalmaciji ter Bosni in Hercegovini. Popis ostalih pokrajin naše države izide v drugem snopiču še pred Božičem. Delo se odlikuje po točnosti in natančnih podatkih na podlagi ljudskega štetja iz leta 1921 ter bo dobro služilo ne samo šolam, marveč tudi trgovcem in vsakomur, ki hoče spoznati našo državo. Finejša izdaja celega drugega dela izide pozneje. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica števil 54.

L. N. Tolstoj: Spoved. V Umetniški založbi »Treh labodov« je izšel prevod te znamenite Tolstojeve obtožbe samega sebe in naše dobe. Knjiga je bogata in polna misli, ki jih današnji dan človeštvo posebno potrebuje in terja od svojih kažipotov. Prevod je oskrbel J. Vidmar. Cena okusno opremljeni knjigi 10 Din. Prodaja se po vseh knjižotrnih. Naroča se pri J. Vidmar ml. Pred Skofijo 19.

## Društvene vesti.

Društvo »Soča« vabi svoje člane, prijatelje in drugo občinstvo na »Martinov večer«, katerega priredi danes, dne 11. t. m. — predvečer obletnice Rapalla — v salonu restavracije »Pri Levu«. Na vspredu je petje, godba, šaljivi govor v verzih: Martin in Rapallo (gospod Kragelj ml.), komični nastopi gospoda Kinčuv-a, Martinova ziva gos itd. Vstopnina 3 dinarje. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer.

Za Jugoslovensko Matico je darovalo društvo »Poštinih upravnikov za Slovenijo« v Brežicah mesto venca na krsto umrlega tovariša Ivana Spanjola, poštne upravnika v Trzinu znesek 50 Din. V kavarni Zalaznik v Ljubljani se je nabralo znesek 82.50 Din. Iskrena hvala! Posnemajte!

## Sport in turiztika.

Š. K. Jadran, sklicuje v soboto dne 11. t. m. ob 20. uri sestanek vsega rednega članstva v gostilni pri Lozariju. Radi posebne važnosti tega sestanka je udeležba dolžnost. M. A.

Š. K. Jadran je ustanovil težko-atletične sekcije. Kdor želi gojiti to panogo športa, naj biagovoli javiti svoj pristop na naslov: M. Kregelj, Trnovski pristan št. 14. M. A.

Š. K. Jadran, sklicuje v nedeljo dne 12. t. m. ob 10. uri dopolne sestanek damske sekcije v gostilni pri Lozariju. Udeležba obvezna. M. A.

Rušitev rekorda na 10 km. Dne 12. t. m. ob pol 10. uri dopolne se vrši na prostoru Š. K. Ilirije rekordni poskusni tek na 10 km in sicer na progi: Igrišče Š. K. Ilirija — St. Vid — Igrišče Š. K. Ilirija. Rušitev rekorda na 10 km polzkušita znana tekača Š. K. Jadrana: gg. Čuk in Praunseis. — Kakor znano ima dosedaj g. Čuk jugoslovanski rekord na 10 km z 37 : 19. M. A.

V soboto 11. novembra  
v veliki dvorani Narodnega doma  
velik kabaret in plesni večer,  
prirejen po plesalki ILZE SIRKS in njenih  
učencih. Godba dravske divjalje Za  
izvrsten prizgizek in dobro plačo pre-  
skrbljeni! Traja od 8. do 2. ure po  
polnoči! Najboljša Jimmy in Boston  
plesna para dobita nagrado!

**BLUZE**  
spodnja krila, predpasniki, stez-  
niki najceneje pri:  
**A. SINKOVIC, nasl. K. SOSS,**  
Ljubljana, Mestni trg 19.

Sloviti zgodovinski roman M. ZEVACA

**„KRALJEVI VITEZ“**

je izšel in se dobi v »Zvezni knjigarni«, Ljubljana, Mar. trg 8 v  
dveh delih. Cena broš. za vsak del din. 15.—



## Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Ček je izpolnjen v nekaj trenutkih in potem ste z materjo vred rešeni vse bede. Moj naslov itak poznate.«

Pred očmi ji je vstal Cliford, v duhu je videla ček v njegovih rokah in v ušesih so ji še zvenele njegove besede:

Devojka je mislila na vse, kar ji je zapeljivec obljubil: strežnico, okrepčilo za bolnico in predvsem zdravo, čedno stanovanje, da bi ne bilo treba več stanovati v tej zaduhli podstrešni izbi... In vse to... vse za...

Mary se je skoro zgudila. — Obupana je bila roke.

Ah če bi bila sama, potem bi rada pretrpela vse trpljenje, toda pri misli na ubogo, vročeljubljeno mater se je tresla. Kako jo je mati dosedaj varovala vsega hudega kljub revščini. — Koliko žrtev je že preneslo zanjo ljubeče materinsko srce?...

Strašen boj se je zopet črtal na njenem ljubeznivem obrazku. Potem je vdano sklenila tresoče se roke.

»Da storiti hočem vse, kar zahtevajo od mene. Žrtvovati se hočem za mamico. Še danes pišem Clifordu.«

Molče, blede kot smrt, je vzela s stare skrinje že adresiran in frankiran pisemski ovoj, katerega ji je pustil zviti Cliford. Pritegnila je iz njega pisemski papir ter se negotovih korakov vrnila k mizi. Njene oči so brez solza strmele v praznino, ki je zijala pred njo. Z globokim vzdihom je omahnila na stol, prišla za pero in naglo, skoro nečitljivo napisala:

Spoštovani gospod Cliford!

Komaj se zavedam, kaj da delam. — Moja ljubljena mati je še boli bolna in jaz si ne vem pomagati. V sled tega sprejemam vašo ponudbo. Pošljite mi bolniško strežnico in nekaj okrepčil za mater. Potem mi sporočite kdaj da naj se podam k vašemu gosposkemu prijatelju.

Naj mi Bog odpusti ta korak.

M. J.

Zopet je lepa devotka globoko vzdihnila in sedaj, sedaj šele so prišle solze, katerim se je ubogi otrok popolnoma prepustil. Dolgo, dolgo je jokala lepa Mary, nato pa je mirna in pripravljena vstala. Vdala se je v svojo usodo.

Zalepila je pismo. Nato je tiho stopila v sosedno sobico in dolgo gledala na ljubljeno materin obraz. Bilo ji je, kot da vstaja v neki nove osvežujoče moči za življenje. Naenkrat se ji je zdelo, kot da sliši v sosedni sobi nekaj šum. — Zadržati je

morala vzklik, ker tiho je vstopil v bolniško sobo visokostasit mož, ki jo je pažeče motril skozi črno baržunasto masko. Mari je obstla s pismom v roki blede kot lilija.

»Ne bojte se ničesar, gospodična. Nič zlega vam ne nameravam storiti. Prišel sem, da vam...«

Ni končal pričetega stavka. Njegov pogled je hitro preletel siromašno pohištvo.

»Vaša mati je bolna, gospodična?«

»Da.« je dahnila Mary, ki ni mogla prikriti svojega prese- nečenja.

»Tako — potem mi povejte, gospodična, če vas ni nekoli- krat obiskal neki Cliford?«

Dekle bi padlo skoro vznak. Nobene besede ni moglo spravi- ti iz sebe.

»Oh razumem!« je dejal zakrinkani neznanec. »Vaš molk mi je dovelj odgovora! Vendar pa...«

Naenkrat se je hitro sklonil in pobral pismo, ki je preje spolzelo dekletu iz rok. Mary je zastokala, ko je videla, da je tujec prebral naslov. Hotela mu je pismo iztrgati iz rok, toda neznanec jo je nalahko odrinil.

»Torej pismo za gospoda Cliforda. Tako daleč je že torej! — Da pogledamo.«

Hitro je odprl pismo in preletel njegovo vsebino. Nato je priskočil k Mary in jo podprl. Mlademu dekletu so se namreč zazibala tla pod nogami.

»Ubogo, plemenito dete,« je s toplim glasom dejal. »torej za mater ste se hoteli žrtvovati? Ah ne govorite, saj čitam od- govor v vaših očeh, ki mi povedo vse — vse, ki mi razodevajo vse vaše duševne boje, predno ste se odločili za ta korak. Toda ne bo se vam treba žrtvovati. Jaz tega nočem in vesel sem, da me je srečen slučaj pripeljal še danes semkaj. Jutri bi bilo pre- pozno.«

Uboga devotka je zdrknila na stol in skrila obraz med dlani. Tujec je pri stopil k njej.

»Gospodična, jaz vem vse, meni ni ostalo ničesar prikriti- tega. Lopovski Cliford vas je pregovoril, da se udaste njego- vemu prijatelju, da bi lahko bolje oskrbovali svojo mater. Ali nimam morda prav?«

Pretrsljivo ihtenje je bil odgovor. — Sedaj je tujec segel v žep svoje široke suknje in položil na mizo tri okrogle zavitke. Mary je nehote dvignila obličje. Na zavitkih je bilo nekaj natis- neno. Na enem od njih je čitala:

Sto funtov šterlingov v zlatu.

Sedaj je položil neznanec še majhno vrečko na mizo, v kateri je živketalo, kot da se v njej nahaja kovan denar.

»Tukaj,« je dejal resno in svečano, »teh tristo funtov bo zadostovalo, da za enkrat odstrani vašo bedo. V tej vrečki se nahaja nekaj srebrnega denarja, da se ne bo zdelo komu čudno, da izmenjavate zlatnike, predno si ne kupite boljše obleke in si poiščete boljšega stanovanja.«

Mary je vstala kakor v sanjah.

»Gospod, ta denar — ta denar...«

»sem določil za vas. In dostavljam še, da zanj ne zahtevam nikake žrtve. Jaz vem o vas vse, gospodična Jenkins. Vem, da ste siromašna, toda poštena in krepostna deklica in pred nekaj trenutki sem tudi zvedel, da ste pripravljene za rešitev matere žrtvovati zadnje kar imate, svojo čast. Sedaj je čas vašega trpljenja potekel in če bi prišel lopovski zvodnik Cliford še enkrat k vam, mu izročite to pismo in nikdar več se ne bo prikazal pred vaše obličje.«

Pri teh besedah je položil maskiranec k denarju pismo, ki ni nosilo nikakega naslova. Devotka je stopila sedaj k mizi in dejala s solzami v očeh:

»Kako naj se vam zahvalim? — Vse, vse storim za vas. Vi ste rešili mojo mati in mojo deviško čast. — Ravnokar sem prosila Boga za rešitev in zdí se mi, kot da ste odposlan od njega, da mi pomorete v najhujši sili.«

Nemo jo je poslušal maskiranec in zdelo se je, kot da so ga njene besede globoko ganile. Tiho in mehko je dejal:

»Molite zame, vi čisti, plemeniti otrok, in bogato bom po plačan. Nikaka zemeljska dobrina ne more primerjati s ten- zakladom. — Kot brat bom čuval nad vami!«

Mary je pokleknila in dvignila oči k nebu. Ko se je po kon- čani molitvi vsa pomirjena zopet dvignila, ni bilo tajinstvenega neznanca nikoder več.

Podmornica.

Večer je zopet legel na zemljo. Zopet se je zgostila megla na Themsinih bregovih. Obcestne svetiljke so svetile kot ža- reče točke skozi mrak in ljudje so se prikazovali in izginali kot pošastne sence. — Na sv. Paula cerkvi je udarila ravnokar deseta ura. Zvoki so se zadušili v mokromrzi megli.

Pobrežna ulica, ki že po dnevu ni bila preveč prometna, je bila sedaj popolnoma prazna, le koraki samotnega potnika so prihajali nekod iz megle. Ta samotni potnik je bil krmar Tom, ki je prišel točno ob določeni uri pred hišo, ki mu jo je določil neznanec. Sedaj je nemiren in poln pričakovanja hodil pred njo gori in dol.

(Dalje prih.)

### MALI OGLASI

#### PRODAJA:

**MALO POSESTVO**, hiša z gospodarskim poslopjem, vrt, njiva in travnik v več- jem trgu na Štajerskem. Posedstvo leži ob železnici in ima solčno lego. Pri-

pravno za obrtnike, zaseb- niki ali podjetnike. Cena ugodna. Pojasnila pri Fa- bilian Marš, Šmarje pri Jel- šah. 794

**TRGOVINO**, dobrodošlo, z gostilno na prometnem kra- ju Mariborskega okraja, 6% orolov travnikov in njiv ter gospodarsko poslopje. Proda se radi družinskih razmer. Naslov v podružni- ci »Jugoslavije« v Mariboru. 793

**VEČ MOSKIH OBLEK**, do- bro ohranjenih in zimskih sukenj. Linhartova ul. št. 3. 727

**KITARA**, dobro ohranjena, se prodaja. Naslov v upravi lista.

**Hiša** s trgovskim lokalom, sestojajo iz 8 sob, 3 zaseb- nih klet in ledenice. Po- leg parčela za stavbišče in zelenjadni vrt. Nahaja se

med Celjem—Maribor, 5 mi- nut od postaje, v bližini do- brodoše jajčne industrije. 795

**Malo posestvo** v veliki vasi in lepi okolici na Gorenj- skem, četr ure od železni- ške postaje, pripravno za trgovsko ali kako drugo obrt po zelo ugodni ceni. Naslov pri upravi lista. 796

#### SLUŽBE:

**ZAGAR**, zanesljiv delavec išče stalne službe pri kak- žagi samici ali jarmeniku.

I. Kovačič, Nova vas 55, Jesenice-Fužine, Gorenjsko. 785

**GOSPODIČNA** iz ugledne rodbine želi mesto prodajal- ke ali blagajničarke. Ima več let pisarniške prakse. Ponudbe prosit pod »Marli- ja in zanesljiv« na upravo lista. 756

**RAZNO:**

**SOBO**, mehlovano, event. dve sobi, išče višji oficir razmejitvene komisije. Po- nudbe sprejema podpolkov- nik Žilovč, hotel Union. 792

**ZA NOVO TOVARNIŠKO PODJETJE**, kakršnega v

naši državi še nimamo, se išče kapital v znesku od pol- do enega milijona kron pro- ti udeležbi na dobičku. Po- nudbe je vpošlati na upravo lista pod šifro »Sigurni do- biček«. 786

**ISČE** se nemehlovana soba za takoj. Ponudbe pod »So- ba« na upravo lista. 782

**APNO**, priznana ia, kam- niško, živo, neugašeno, več vagonov za takojšnje do-

bavo po zmernih cenah nudi I. Humar in Co., Kamniška pošta predal 7.

**NOV PISALNI STROJ**, po- ugodni cení pri Fr. P. 24, iec. Ljubljana, Stari trg. 780

**Razno perilo** za dame, gospode in celo trporočila trdnika A. & E. Skaberne, Mestni trg 10.

### Prvovrstne banaške prašiče, špeharje

ter vsako soboto in nedeljo  
sveže domače jetrne, krvave in mesene klobase  
ima na zalogi

Joško Jabačin, Ljubljana, Dolenjska cesta :-: Točijo se prvovrstna  
dolenjska in štajerska vina.

### Divjačina,

jelene, srne, zajce, jerebice, fazane, divje  
koze, kljunače itd. kupuje vsako množino  
in plača po najboljših cenah

**E. Vajda**, izvoz divjačine in perutnine  
Čakovac, Medjimurje.

Brzjavlj: VAJDA, ČAKOVAC.  
Telefon Interurban št. 59.

### ovijalni in časopisni papir

iz raznih letakov in  
tiskovin v raznih  
formatih proda  
večjo množino

**Uprava „Jugoslavije“**  
LJUBLJANA, MARIJIN TRG št. 8.

Cena kg 5.— Din.

### Perje E. Vajda

izvoz divjačine in perutnine  
**ČAKOVEC**, Medjimurje  
(Jugoslavija.)

Brzjavlj: Vajda, Čakovec. — Telef. 59.

#### AUTO

Bencin. — Pneumatika.  
Olje. — Vsa popravila.

.. Mast. — In vožnje. :-:  
Le prvovrstno blago in  
delo po solid cenah nudi

**Jugo-Auto d. z o. z.**  
v Ljubljani.

**Gradbene podjetje**  
Ing. Dukić & drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.

se priporoča za vsa  
v to stroko spada-  
joča dela.

#### Največja izbira

Različnih pletenin,  
majic, nogavic  
in rokavic

pri trvdki

**A. & E. SKABERNE**,  
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

### terminologija trgovskih znanosti.

Izide te dní

Priloge k 15.000 trgovskim, tehničnim, in  
eracionalnim in domačim izrazi s pojas-  
nilom njihovega pomena. Neobhodno potreb-  
na vsako trgovino, industrijo in banko. V  
prilogi tabele vseh denarnih vrednosti in  
mer celega sveta. Delo je prirejeno v obliki  
miniaturne trgovske enciklopedije (Miniatu-  
rakson). — Knjižica je koristna dijakom  
trgovskih šol, pridobitnim krogom in osti  
inteligenci.

Cena knjigi v predplačilu Din 53.—  
s poštnino, medtem, ko ji bo pu knjižariška  
cena Din 100.—.

Naročila in predplačila sprejema  
**POLIGRAFIJA** d. d. ZAGREB,  
Gunduličeva ul. 20. : Tel. 27-92

Zahtevajte ceniko.

**Premogokop sprejme za prevoz**  
premoga za tovorni 5 tonski avto  
izvežbanega, zanesljivega

### šoferja.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službo-  
vanja in zahtevo plače na poštni predal 74 v  
Ljubljani pod »Šofer.« Nastop službe takoj ali  
1. decembra t. l.

### R. RANZINGER

Ljubljana špedicijska pisarna Jasenice

Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovorni nabiralni pro-  
met iz Avstrije in v Avstrijo. Zavarovanje. Podjetje za prevažanje pohištva  
Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjavlj: Ranzinger. Interurban telefon 60.